قارئین سی گزارش اے کہ اس آن لائن اخبار دی ترسیل سوشل میڈیا تے کرُن

لے کے ناں میں سوہنڑے رب دا کراں کلام بیان (القرآن)

WEEKLY HINDKOWAN PESHAWAR

مدیر: محمد نعمان قیوم

مدیرِ منتظم محمد ضیاء الدین

ہفت روزہ

پشور

ہندکووان

گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت چھپڑیں والا پہلا ہندکو ہفت روزہ اخبار

پاکستان دی ہندآریائی زباناں ہندکو، پنجابی، سرائیکی، گوجری، سندھی، پہاڑی تے دیگر زباناں دا اخبار

جلد: 8 | بدھ 10 جون 2026 | شمارہ: 407

hindkowanweekly@gmail.com

ارباب سخن ہزارہ دے زیر اہتمام عید ملن مشاعرہ

صدارت قاضی ناصر بخت یار خان نے کیتی، خاص مزمان مادام شفقت حیات شفق تے ضیاء شاہد اسے

ہزارہ (خبرنگار) اباسین ہال جلال بابا آڈیٹوریم ایبٹ آباد بچ حلقہ اربابِ سخن ہزارہ دے زیرِ اہتمام ''عید ملن مشاعرہ'' ہویا۔ جس دی صدارت قاضی ناصر بخت یار خان نے کیتی۔ خاص مزمان مادام شفقت حیات شفق تے ضیاء شاہد اسے۔ حلقہ ارباب سخن دے روح رواں آصف فاروقی اس پروگرام واسطے مچ محنت کیتی جس تے اور مبارک باد دے مستحق ہن۔ اجلاس اچ شعراء نے اپڑا خوبصورت کلام پیش کر کے شرکاء محفل سی خُب داد وصول کیتی۔

گندھارا دے تحت تحقیق، تخلیق تے ترویج دا کم جاری

گندھارا ہندکو اکیڈمی نے گزشتہ 4 سال سی خیبر پختونخوا حکومت دی طرف سی فنڈز نہ ملنے دے باوجود اپڑی مدد آپ دے تحت زباناں دی ترقی دا کم جاری رکھا ہویا وے، محمد ضیاء الدین

گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دی زباناں دے تحفظ تے ترقی دے حوالے نال کارکردگی نُوں علمی و ادبی حلقیاں اچ بھرپور پذیرائی مل دی پئی اے، چیف ایگزیکٹیو کمیٹی گندھارا ہندکو اکیڈمی

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ پشاور دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین نے اپڑے اک بیان اچ کہیا کہ حکومت خیبر پختونخوا تے گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت قائم گندھارا ہندکو اکیڈمی گزشتہ 11 سالاں سی تحقیق، تخلیق تے ترویج دے اصولاں تے عملدرآمد کر دے ہوئے ہندکو سمیت پاکستان اچ بولی جانڑے ولی زباناں دی ترقی و ترویج وسے کم کر دی پئی اے جناں اچ خیبر پختونخوا اچ بولی جانڑے والی زباناں ہندکو، پشتو، گوجری کوہستانی، کھوار، اسی طراں پنجاب اچ بولی جانڑے ولی زباناں پنجابی، سرائیکی، پوٹھوہاری، سندھ اچ سندھی، اردو، بلوچستان اچ بلوچی، براہوی، پشتو، گلگت بلتستان اچ شینا، بلتی، واخی تے آزاد کشمیر اچ بولی جانڑے ولی زباناں کشمیری پہاڑی تے ہندکو شامل اُن۔ گندھارا ہندکو اکیڈمی دے تحت نہ صرف 7 عالمی ہندکو کانفرنساں دا کامیاب انعقاد ہویا بلکہ 9 علاقائی زباناں دی کانفرنساں بی منعقد ہوئیاں جناں اچ مذکورہ تمام زباناں نال تعلق رکھڑیں ولے محققین نے اپڑے مقالہ جات پیش کیتے، گندھارا ہندکو اکیڈمی نے اناں مقالیاں نُوں اپڑے کہول محفوظ کیتا تے کتابی شکل اچ شائع بی کیتا۔ اس دے علاوہ گندھارا ہندکو اکیڈمی دے تحت مختلف زباناں دے 18 سی زیاد رسالے بی شائع ہوندے پئے وُن جناں دی نہ صرف علاقائی بلکہ قومی تے بین الاقوامی سطح تے بی بھرپور پذیرائی ہوندی پئی اے۔ محمد ضیاء الدین نے کہیا کہ خیبر پختونخوا حکومت دی طرف سی دوواری گندھارا ہندکو اکیڈمی وسے سالانہ ترقیاتی پروگرام اچ فنڈز مختص کیتے گئے، مگر گزشتہ 3 سالاں سی خیبر پختونخوا حکومت دی طرف سی فنڈز دی فراہمی دا سلسلہ روک دتا گیا وے جس دی وجہ نال گندھارا ہندکو اکیڈمی شدید مالی بحران دا شکار اے تے اپڑی مدد آپ دے تحت ہندکو سمیت دیگر زباناں دی ترویج و ترقی دا کم جاری رکھا ہویا وس۔ اُناں نے کہیا کہ گندھارا ہندکو اکیڈمی ہندکو سمیت مادری زباناں دی ترقی تے تحفظ وسے اپڑی خدمات جاری رکھ سی۔ اُناں نے کہیا کہ گندھارا ہندکو اکیڈمی دی کارکردگی نُوں نہ صرف علاقائی بلکہ قومی تے بین الاقوامی سطح تے بی سراہیا جاندا پیا وے۔ گندھارا ہندکو اکیڈمی دے تحت پرنٹ میڈیا دے نال نال الیکٹرانک میڈیا تے سوشل میڈیا تے بی اپڑے رسالے، اخبار تے دیگر علمی و ادبی مواد شیئر کیتا جاندا وے۔ اسی طراں پرنٹ میڈیا دے نال نال سوشل میڈیا پلیٹ فارمز دے اُتے بی گندھارا ہندکو اکیڈمی دے اخبار، رسالے تے کتاباں دے حوالے نال خبراں تے تصویراں شیئر ہوندی رہندیاں۔ جس نُوں علمی و ادبی حلقیاں اچ پذیرائی ملدی پئی اے۔

ڈاکٹر محمد خورشید، صاحبزادہ جواد الفیضی تے محمد اختر نعیم چاء دی کاشت بارے گل کتھ کردے ہوئے

''دھوپ، چاندنی اور ہوا'' کتاب دی انڈکسنگ مکمل کرلتی گئی

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ دے بانی چیئرمین ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دی کتاب ''دھوپ چاندنی اور ہوا'' دی ہارڈ فارم اچ انڈکسنگ دے بعد سافٹ فارم اچ انڈکسنگ بی مکمل کرلتی گئی اے۔ عنقریب اے کتاب منظر عام تے آجاسی۔

احمد علی سائیں دے کلام دی سوشل میڈیا تے مقبولیت

گندھارا ہندکو بورڈ تے اکیڈمی دے مختلف واٹس ایپ گروپاں اچ علمی و ادبی شخصیات دی طرف سی سائیں دے کلام نُوں سراہیا جاندا پیا وے

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو اکیڈمی دے تحت ہندکو زبان و ادب دی ترویج و ترقی دا سفر جاری اے، جس اچ مختلف شعبیاں تے کم کیتا جاندا پیا وے۔ تے اسی ضمن اچ ہندکو زبان دے صوفی شاعر حضرت احمد علی سائیں دے منتخب کلام نُوں روزانہ دی بنیاد تے سوشل میڈیا دے مختلف پلیٹ فارمز تے شیئر کیتا جاندا وے جس نُوں عوام اچ کافی مقبولیت تے پذیرائی پئی مل دی اے۔ اس اقدام دے نال نہ صرف لوکاں تک احمد علی سائیں دے کلام دی رسائی ممکن ہوسی بلکہ ہر اوہ آدمی جیہڑا ہندکو زبان نال دلچسپی رکھدا وے اپڑے پسندیدہ کلام دی تشہیر کرسی، جد کہ اس دے علاوہ بی روزانہ دی بنیاد تے مختلف چیزاں گندھارا ہندکو اکیڈمی دی طرف سی سوشل میڈیا تے شیئر کیتی جاندیاں جناں اچ ہندکو کتاباں دے ٹائٹل وغیرہ بی شامل اُن۔ گندھارا ہندکو بورڈ دے جنرل سیکرٹری تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دے چیف ایگزیکٹیو کمیٹی محمد ضیاء الدین دی ہدایت تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دے ریسرچ ایسوسی ایٹ علی اویس خیال سائیں دا کلام سوشل میڈیا تے شیئر کردین۔

پاکستان نوں چاء بچ خود کفیل بنڑایا جاسی، جواد الفیضی، محمد اختر نعیم

ہزارہ (خبرنگار) محمد اختر نعیم دی معیت بچ سائبان ڈیولپمنٹ آرگنائزیشن دے سی ای او صاحبزادہ جواد الفیضی سنڑ پاکستان دی نجی چاء کمپنی (رستم ٹی کمپنی) دا دورہ کیتا۔ ایہہ کمپنی پاکستان بچ چاء دے پہلے کاشتکار رستم خان مرحوم دے پوترے سنڑ قائم کیتی اے۔ انہاں دا مقصد ایہہ اے اسی پوری کوشش کراں کہ پاکستان نوں چاء بچ خود کفیل کیتا جلے۔ یاد رہوے کہ ہک غیر ملکی چاء کمپنی سنڑ بی مانسہرہ بچ چادی کاشت تے کم کیتا ورے اوہ چادے کاشتکاراں نوں ادھے رستے بچ چھوڑ گئی۔ اس موقعے تے ایف اے او دے کنسلٹنٹ ڈاکٹر خورشید سنڑ آخیا کہ سبز چاء تے کالی چاء تے لوک پیندے رہندے ہن ورے اتھے چادے پتیاں توں ای ہک نویں قسم بڑائی جلدی اے جس نوں ماچھا آخدے ہن۔ یقینی طور تے لوک پاکستان بچ ہک نویں ذائقے توں متعارف ہوسن۔ اگلے دس سال بچ مانسہرہ بچ چادے باغات بچ اضافہ ہوسی۔ پاکستان چاء بچ خود کفیل ہوسی تے چادے پہلے کاشتکار رستم خان تے محمد اختر نعیم دا خواب پورا ہو جلسی۔

ڈیجیٹل میڈیا تے گندھارا ہندکو بورڈ دی کارکردگی دی ستائش

ہندکووان اخبار دے نال نال گندھارا دے تحت شائع ہونڑیں ولے رسالے بی عوامی توجہ دا مرکز بنڑ گئے وُن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی ہندکو سمیت پاکستان دی ساری زباناں دی ترویج و ترقی وسے خدمات سرانجام دیندے پئین۔ گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت ہر ہفتے ہندکووان اخبار دے تازہ شمارے دے منظر عام تے آنڑیں دے نال نال گندھارا دے تحت شائع ہونڑیں ولے رسالے بی عوامی توجہ دا مرکز بنڑ گئے وُن۔ گندھارا دے تحت مختلف زباناں دے 18 سی زیاد رسالے شائع ہوندے پئین جناں اچ 15 روزہ، مہینہ وار، سہ ماہی، شش ماہی تے سالانہ رسالے بی شامل اُن۔ اناں رسالیاں تے ہندکووان اخبار نُوں بذریعہ فیس بک تے واٹس ایپ مختلف لوکاں نُوں اجتماعی سے انفرادی طور تے بی پجوایا جاندا وے جناں نُوں عوامی حلقیاں اچ بھرپور پذیرائی مل دی پئی اے تے گندھارا ہندکو بورڈ تے اکیڈمی دی کارکردگی نُوں ڈیجیٹل میڈیا اچ بی سراہیا جاندا پیا وے۔ انشاء اللہ مستقبل اچ بی گندھارا ہندکو اکیڈمی زباناں دے تحفظ تے ترقی وسے اپڑی خدمات جاری وساری رکھ سی تے اپڑی کارکردگی عوام دے سامڑے لیاندی رہ سی۔ مذکورہ تمام امور گندھارا ہندکو بورڈ دے جنرل سیکرٹری تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دے چیف ایگزیکٹیو محمد ضیاء الدین دی نگرانی اچ سرانجام دتے جاندے پئین۔

محمد رضا تنولی بنکاک کانفرنس بچ شرکت دے بعد وطن واپس آگئے

مانسہرہ (نمائندہ ہندکووان) گندھارا ہندکو بورڈ مانسہرہ شاخ دے سیکرٹری محمد رضا خان تنولی بنکاک بچ ہک کانفرنس بچ شرکت توں بعد پاکستان واپس آگئے ہن۔

پروفیسر ڈاکٹر

عدنان محمود گل

ایم بی بی ایس، ڈپ کارڈ

ایم ڈی (کارڈیالوجی)

ماہر امراضِ قلب

نشتر آباد روڈ بالمقابل الخدمت ہسپتال پشاور

091-2217260

آن لائن ''گندھارا نیوز'' دے 27 ویں شمارے تے کم جاری

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دے تحت شائع ہونڑے ولے آن لائن انگریزی نیوز لیٹر ''گندھارا نیوز'' دے 26 شمارے کامیابی دے نال منظر عام تے آچکے وُن جناں نُوں علمی و ادبی حلقیاں اچ بھرپور پذیرائی حاصل ہوئی اے۔ جد کہ 27 ویں شمارے تے کم دا آغاز کر دتا گیا وے تے عنقریب منظر عام تے آجاسی، یاد رہوے کہ مذکورہ نیوز لیٹر اچ گندھارا ہندکو اکیڈمی دے مختلف پروگراماں دی تصویراں تے خبراں تے مشتمل ہوندا وے۔

''مضامین رفتہ و گزشتہ'' دی انڈکسنگ دا کم جاری

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ پشاور دے بانی چیئرمین ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دے تقاریر، تقاریظ تے تحریراں تے مشتمل مجموعے ''مضامین رفتہ و گزشتہ'' دی ہارڈ فارم اچ انڈکسنگ دا کم جاری اے۔ گندھارا ہندکو بورڈ دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین دی ہدایت دے مطابق مذکورہ انڈکسنگ گندھارا ہندکو اکیڈمی دے ریسرچ ایسوسی ایٹ محمد نعمان قیوم کر دے پئین۔ 200 سی زیادہ صفحات دی انڈکسنگ ہو چکی اے ٹوٹل 640 صفحات اُن۔

کاروباری حضرات سی گزارش

گندھارا ہندکو بورڈ پشور دے تحت تیار ہونڑے والا واحد آن لائن ہفتہ وار ہندکو اخبار ''ہندکووان'' نُوں حکومت پاکستان دی طرف سی باقاعدہ ڈیکلریشن ملی ہوئی اے۔ ''ہندکووان'' اخبار نہ صرف پشور بلکہ اندرون تے بیرون ملک بی بذریعہ واٹس ایپ 2000 سی زیادہ لوکاں نُوں پجوایا جاندا وے۔ اس اخبار اچ نہ صرف گندھارا ہندکو اکیڈمی دی مختلف سرگرمیاں دے حوالے نال خبراں تے تصویراں شامل کیتیاں جاندیاں بلکہ سیاسی، سماجی، ادبی تے علاقائی مسئلے تے مسائل دے حوالے نال بی خبراں تے کالماں نُوں اس اخبار دی زینت بنڑایا جاندا وے۔

کاروباری حضرات سی گزارش اے کہ اپڑے کاروبار دی آن لائن تشہیر وسے تے دنیا دے کونے کونے اچ پہنچانڑیں وسے ''ہندکووان'' اخبار اچ اپڑا حصہ پاؤ تے سانُوں اپڑی خبراں تے اشتہارات پجواؤ، ''ہندکووان'' اخبار اچ تواڈے اشتہارات انتہائی مناسب قیمت اچ مہینے اچ 4 واری اخبار دے صفحات اچ 4 کلر اچ لگائے جاسُن۔

اپڑی خبراں تے اشتہارات دے حوالے نال مزید تفصیل جانڑنے وسے درج ذیل واٹس ایپ نمبر تے رابطہ کرو تے ہندکووان اخبار دا حصہ بنڑو۔

محمد نعمان قیوم | 0314-9048111

ہما بیوٹی پارلر

صرف لیڈیز کیلئے

فیشل | ویکسنگ | تھریڈنگ | برائیڈل میک اپ

پارٹی میک اپ | کٹنگ | سکن کیئر | سکن پالش

176 گلی نمبر 15 گلبہار نمبر 2 پشاور شہر

Fayva

strich COLLECTION

Shop # 423 Near Takhto Masjid Saddar Road Peshawar Cantt

00923469111981

احسان الٰہی جیولرز

آپکا گولڈ بغیر کٹنگ وزن کی نئی جیولری آرڈر پر تیار کرنے اور نئے اور پرانے زیورات کی خرید و فروخت بھی کی جاتی ہے

محمد مدثر احسان - عبد المنعم احسان

274 ٹیپو سلطان روڈ گولڈ سنٹر صدر پشاور کینٹ

0333/0321-9111981 - 0330-5270262

PAGE-2

ہفت روزہ
ہندکووان پشاور

Languages of Jammu & Kashmir

Mian karim-Ullah Qureshi Karnahi

Result and Conclusion:

As per research undertaken so far, **fifty two** languages and dialects are being spoken in Jammu and Kashmir state, comprising on area of **84471** square miles, the main languages among those are: *Urdu, Kashmiri, Pahari, Gojri, Dogri, Punjabi, Ladakhi, Balti, Shena,* and *Broshiski, w*hereas, *KundalShahi,* which remained hidden till now has also got its existence in the list of languages of Jammu and Kashmir.

Almost all these languages have a good treasure of their written material, both in poetry and prose. These languages are also rich in their *folklore*. Except *Ladakhi* and *Dogri*all these languages are being written in Persian script. Academy of Art, Culture and Languages Srinagar, is the main source of projection of most of these languages, where publication work in these languages is carrying on rapidly. Dogri language has its own script called Deve-Nagri, whereas Ladakhi too has its Deve-Nagri like script which is too difficult.

Urdu, being a *Lingua franca,* is an official language of Jammu and Kashmir in both the parts, i.e. occupied and free. Similarly, Pahari has a status of *Lingua franca* in between Jammu and Kashmir and two big provinces of Pakistan i.e. Punjab and KPK, having very close relation with *Punjabi, Saraiki, Hindko* and *Pothohari*. Paper under study gives maximum linguistic information and details about all above mentioned languages, but it is not well worth with all information and needs to be elaborated more.

References:

[1] Mir,G.M. 2011. *Jammu kashmir ki jughraafiaai haqeeqaten.*Rawalpindi: Royal publishing company.

[2] Dogra, Ramesh Chandra. 1991. "*Jammuand Kashmir" a select and annotated bibliography of manuscripts, books and articles.*Mirpur, Azad Kashmir: Verinag publishers.

[3] Akhter, Saleem (Dr.). 1995. *Urdu zubaan ki mukhtasar tareen taareekh, vol:1.* Islamabad: National Languages authority Pakistan.

[4] Bukhari, Mohammed Yousaf (Dr.). 1989.*Kashmiri Zubaan-o-Adab ki mukhtasar taareekh, edition:1.* Islamabad. National Languages authority Pakistan.

[5] Grierson, G.A. *Linguistic Survey of India, vol:viii, part:ii.* Delhi, Varanasi, Patna. Motilal Banarsidaas.

[6] Grierson, G.A. *Linguistic Survey of India, vol:ix, part:iv.* Delhi, Varanasi, Patna. Motilal Banarsidaas.

[7] Qadri, Zor, Mohiudin, Syed(Dr.). 1960. *Hindustani Lisaniaat.* Lucknow. Naseem bookdepo.

[8] Sharma, G.C (Dr.). *Gojri and its relationship with Rajhistani etc.* Mysore, India. Central institute of Indian Languages, manasagangothic.

[7] Qadri, Zor, Mohiudin, Syed (Dr.). 1960. Hindustani Lisaniaat. Lucknow. Naseem bookdepo.

[9] Alam, Syed. 1990. *Shumaali Ilaqa jaat ka lisaani-o-adbi jaaezah, edition:1.* Blue area,Islamabad. Tahir printing press.

[10] Hasrat, Mohammed Hussain. 2009. (Article entitled,*Urdu aur Balti, Lisaani-o-adbi ishtiraaq,* included in) *Pakistanizubaanyn*: *Mushtariq Lisaani-o-adbi Virsa,* compiled by: Javed, Inaam-Ul-Haq (Dr.). Abid, jan, Abdullah. Islamabad. Department of Pakistani languages, Allama Iqbal open University.

[9] Alam, Syed. 1990. *ShumaaliIllaqajaatkalisaani*-o-*adbijaaezah, edition:1.* Blue area, Islamabad. Tahir printing press.

[11] Mir, AbdulAziz. 1971. (Article entitled, *Kashmiri zubaan* included in) *Tareekh Adbiaat Musalmanaan-e-Pakistan, Hind, vol:14, ilaqaai Adbiaat, Maghrabi Pakistan, vol:2.* Compiled by: Group captain syed fayaz mehmood. Lahore. Punjab University.

[12] Minhas, Aziz, Sami-Ullah. (Article entitled, *Wadi-e-Neelum me ishaat-e-islam* included in) *Tareekh Aulia-e-Kashmir, Wadi-e-Neelum,* by, Farooqi Rasheed Shah. Rawalpindi. Faiz-ul-Islam printers.

[13] Hunzaii, Saleem, Shahnaaz (Dr.). 2009. (Article entitled, *Urdu aur Broshiski: Lisaani-o-adbi ishtiraaq* included in) *Pakistanizubaanyn*: *Mushtariq Lisaani-o-adbi Virsa,* compiled by: Javed, Inaam-Ul-Haq (Dr.). Abid, jan, Abdullah. Islamabad. Department of Pakistani languages, Allama Iqbal open University.

گوشہ ادب

منظوم ہندکو ترجمہ قرآن پاک

سورہ بقرہ
آیت نمبر-171

رب کہندا اوے عمل کرو میری گل تے جو بتائی
اے عمل کرسو فلاح پاسو دنیا آخرت سنور جاسی
انکار کر کے ایہہ کہندے ون پیو دادے دے
رستے اتے عمل ساڈی سنت ہوسی ضدی ایہہ لوک
ضد اچ آ کے عقل سی ایہہ کم نی لیندے نہ ھدایت
نوں رہبر من دینا پڑے خولاں اچ بند ایہہ لوک
بی کوساں دور ان رب دے کولوں

سورہ بقرہ
آیت نمبر-207

ایسے لوکی قابل دید اُن
جہیڑے رب دی رضا اچ خوش اُن
راتی دنے کوشش کر دین
اللہ راضی ہووے ان سی
مالک رہوے راضی ہر دم
گناہ ہوندین جو غلطی نال
معاف کردا وے ایسے گناہ
ایسے بندے افضل ھوندین
رب دی رضا اچ جتے رہندین
رب دی دوستی مل جاندی اے
اللہ مالک رب رحیم اے
ذات اس دی حی قیوم اے
اوئی اول اووئی آخر
ٹٹ کے پیار جو رب نال کردین
بیڑا ان دا پار ھو جاندے
دوستی رب دی مل جاندی اے

محمد ضیاء الدین

حمد — ڈاکٹر خادم ابراہم

سارے جہاناں دا تو مالک تو ہی حکمران ایں
مُنصف، مصور، قادر بی خالق تے رحمان ایں

رحیم، کریم، غنی بی تو رزاق تے عظیم بی تو
غفار بی تو قہار بی تو جبار بی تو سلطان اے

تیری ہک ای کُن دے نال پیدا ہوئی اے کل کائنات
تابع تیرے حکم دی مخلوق جن و انسان سارے

سور، سمندر، چن، ستارے، سیارے تے پہاڑ
تیری وُن تخلیق ایہہ سارے، تیرا ہی ایوان اے

ستر ماواں سی بی زیادہ پیار تو کرنا ویں سانوں
تیرا نام اے ایسا دارو ہر مرض دا درمان اے

ڈردے وُن قہر سی تیرے دُنیا دے ایہہ سارے لوک
منگ دے رہندین خیر تیرے سی تو ہی دینا امان اے

ذرے ذرے سی تو واقف ایں ایسا ویں تو مالک
چھپا نینگا تیرے سی کوئی جتنا بی پنہان اے

کہکشاں دے سب سیارہ پھردے وُن مدار اچ آپڑے
کتنا اُچا تے منظم تیرا ایہہ میزان اے

ہر زبان اے بول دی رہندی رنگ برنگی بولیاں ں
ہور تے کجھ بی نینگا ایہہ سب تیرا ہی بیان اے

کیہڑے لفظاں دے نال کوئی تیری شان اچ لکھے کجھ
اتنا ویں عظیم تو ربا اُچی تیری شان اے

اَسی پاک محبوب دے، تیرے نوکر بی تے خادم بی
بخشش کر کے جنت دے سیں سانوں ایہہ گمان اے

سٹیج فیسٹیول اُردو ڈرامہ: اجنبی

پروڈیوسر: جاوید جمال (پہلی قسط) ہدایات: طارق نوید

ایہہ ہیروئن دے موضوع تے مقابلے دا سٹیج ڈرامہ نشتر ہال اچ پیش کیتا گیا آیا تے اول نمبر تے آیا آیا۔اس وچ ایہہ دکھانڑیں دی کوشش کیتی گئی آئی کہ ساڈے اِتھے افیم سی ہیروئن بنڑاڑیں دا فارمولہ کسراں آیا ایا تے ساڈے غیرت مند قبائلیاں نے فارمولاں لیانڑیں والیاں دا کیہہ حشر کیتا آیا۔اس ڈرامہ دی کہانڑی دا خلاصہ اسراں وے۔

داوٗد ناں دا ہک بندہ قبائلی علاقے وچ ہک بندے ضمیر خان کول آندائے تے اس نوں اس دے ہک دوست دا خط دکھاندائے جس وچ لکھا ہویائے کہ ایہہ بندہ میرا دوست اے تے حکیم اے تے اِس نوں کجھ جڑی بوٹیاں دی تلاش اے کیونکہ اس نے کجھ دوائیاں بنڑانڑاں چاہنداوے۔ضمیر خان نے اس نوں آپڑے دوست دا واقف سمجھ کے اس نوں عزت نل بیٹھایا۔آپڑے قبائلی دستور دے مطابق اس دی مہمان نوازی کیتی تے اگلے دن او داوٗد نوں جڑی بوٹیاں لبڑیں واسے آپڑے علاقے دے پہاڑاں ول لے گیا گراں سی بار دور دور تک زمین تے ڈوڈے دے بوٹے را دھے آئے۔ضمیر خان اس نوں بتاندا جاندا آیا کہ ایہہ ساری زمین جس تے ڈوڈا ارادھا ہویائے ایہہ میری اے تے ایہہ سجے پاسے ڈوڈے دی فصل والی جتنی زمین اے ایہہ ساڈے گراں دے وڈے ملک سر بلند خان دی اے۔داوٗد ڈوڈے دی فصل ول غور نل دیکھدائے وت پہاڑ تو کش جڑی بوٹیاں پٹ کے ضمیر خان دے نل واپس اس دے حجرے وچ آجاندائے تے ضمیر خان نوں کیندائے کہ تیری زمین وچ سوناوے۔ایہہ سنڑ کے ضمیر خان حیران ہوندائے تے ہس کے کیندائے میری زمین وچ سونا کدھرو آیا میں ہمیشہ اس تے ہل چلاندا رہنا منوں تا اس وچ سونا کدی بی نظر نی آیا۔داوٗد کیندائے منوں پیا نظر آندائے اس مٹی وچ سونا وے تے سونا بنڑاڑیں دا میرے کول فارمولا وے تنے میری اتنی عزت خاطر کیتی اے تے میں چاہناواں کہ میں جاندی دفعہ او فارمولا تنوں دے جاواں۔ایہہ سنڑ کے ضمیر خان دے دل وچ سونا تے اس دے فارمولے دے حاصل کرنے دا لالچ پیدا ہو جاندائے تے او داوٗد دے اگے پچھے ہونڑیں لگدائے۔داوٗد نوں اس کول ٹھہرے ہک ہفتہ گزر جاندائے۔ہک دن ضمیر خان داوٗد نوں سیر کرانڑیں لے جاندائے تے اناں تے ملک سر بلند خان دی نظر پے جاندیئے۔ او آپڑے باڈی گارڈ سی پچھدائے کہ ضمیر خان نل ایہہ بندہ کونڑاے؟ باڈی گارڈ جواب وچ کہندائے کہ ایہہ اس دا مہمان وے ہک ہفتہ ہو گیائے کہ ایہہ اتھے آیا ہویائے۔ملک سر بلند سوچدائے کہ اس خشک علاقے وچ تا شہر دا بندہ ہک دن سی زیادہ نی رہ سکدا ابور ہو جاندائے تے ایہہ مہمان پورے ہفتہ اتھے کسراں ٹھہرا ہویائے۔او ضمیر خان دے حجرے چلا جاندائے تے ضمیر خان سی پچھدائے کہ ایہہ مہمان کونڑے؟ ضمیر کیندائے ایہہ میرا دوست اے شہر سی آیا ہویائے۔ملک سر بلند داوٗد نل ملدائے تے ضمیر خان سی گلہ کردائے کہ اتنے دناں دا ایہہ آیا ہویائے تے تنے اس نوں میرے نل ملایا ای نینگا جد کہ اتھے آیا ہویا مہمان ساڈے ساریاں دا مہمان ہوندائے ضمیر خان کیندائے کہ میں اس نوں تہواڈے نل ملانڑیں واسے لیانڑاں چاہنا آیاں مگر ایہہ جڑی بوٹیاں پچھے ساری تہاڑی پھر دے ہویاں تھک جاندا آیا کل میں اناں نوں تہواڈے حجرے لیکے آساں۔ملک سر بلند کیندائے نئیں ایہہ اج میرے نال جاسی اس دی مہمان نوازی کرنا میرا بی حق اے۔لہٰذا او اسی ویلے داوٗد نوں آپڑے نال لے جاندائے تے اس نوں آپڑے حجرے وچ ٹھہرا کے بڑے ہچھی طراں اس دی مہمان نوازی کردائے۔ رات دی روٹی دے بعد حجرے وچ روائتی ٹنگ ٹکور دا بندوبست بی کیتا جاندائے۔ اس دے بعد ضمیر خان داوٗد نوں واپس لیانڑاں چاہندائے تا ملک سر بلند خان داوٗد نوں روکدے ہویاں کہندائے نئیں ایہہ اتنے دن تیرے کول رئیائے اس خاطر ایہہ اج رات میرے کول رہسی۔(جاری اے)

سپ دے مونہہ اچ کورکلی

ہندکو مہتل

الفاظ معنی: سپ (سانپ) مونہہ (منہ) کورکلی (چھپکلی)   اُردو ترجمہ: سخت مجبور ہونا
عنوان: مجبوری   مدعا: نہ کھا سکنا نہ نکال سکنا
مطلب: اے مہتل ہر اُس موقعے تے بولی جاندی اے جتھے انسان کسی ایسی چیز دا مالک ہو جاوے جس نوں نہ رکھ سکے تے نہ چھوڑ سکے۔

غزل — محمد نواز صابر

رنگ بہ رنگی کپڑے پا کے ہو جاندے چمکیلے لوک
کسراں رنگ بدل دے وُن ایہہ ویکھو رنگ رنگیلے لوک

ہرن وانگر چال اناں دی لیکن ویکھ کرشمہ ایہہ بی
کسراں دلاں اُتے قبضہ کر دے ایہہ پھرتیلے لوک

نظراں دا ایہہ تیر چلا کے دل نوں چھانڑنی کر دیندین
عاشقاں نوں گنج زخمی کر دیندے وُن ایہہ نخریلے لوک

بعضے یار تا ہس ہس ملدے لیکن دل اچ رکھدے خور
میں حریان آں کتنا زہر اے کتنے وُن زہریلے لوک

ساڈے تے اناں دا رشتہ صابر ہونڑ نی ودھ سکدا
ایہہ وُن نخرے کرنے والے اَسی آں شرمیلے لوک

حرفیاں — احمد علی سائیں

پائی عشق ملامت جس گل آپوں
اُس نوں ہوش کد کہار وسان دی اے

ہکو گردشِ فلک نوشت اندر
ہور لوڑ نہ کسے طوفان دی اے

قتل گاہ عشاقاں دی خیر گاہ اے
دشتِ سیر گاہ امن و امان دی اے

کہندا سائیں اُس شوخ دی وار تلے
قتلِ عاشقاں عید قربان دی اے

نظم: گزراویلہ — سکندر حیات سکندر

آؤنجد بچپن دیاں یاداں
کر دیاں رو رو کے فریاداں
کدر گئے تابی تے جانی
لکّو کالو نالے شاداں
درخت سر تے سایہ دار
لگ گئی تُھپ ائی ٹھنڈی ٹھار
بے غمی دا دور او سوہنڑاں
ہر پل ہسدا کھیڈ دا ہونڑاں
بچپن گزرا آئی جوانی
شروع ہوئی ہک نویں کہانڑیں
سج گئے اکھیاں دے وچ خاب
دل دے نگر اچ کِھڑے گلاب
جاگ پئے دل دے ارمان
پیار دی وجڑیں لگ پئی تان
فیر اچانک پلٹا وخت
سایہ ریا نہ سر تے درخت
لگڑیں لکیاں گرم ہواواں
ٹٹ گئے رشتے ناتے چاہواں
دس ربا میں کدرے جاواں
نظر نہ آؤن سکھ دیاں راہواں

غزل — احمد ندیم اعوان

یاد اُس دی جد آسی تے وت دیکھ سی ایں
دل جد بی ستاسی تا وت دیکھ سی ایں

اُس دے دِتے زخم تا سب بھر گئے وُن
زخم نواں لگاسی تا وت دیکھ سی ایں

ہس ہس کے رقیباں نال او مل دا وے
ساڈے ڈیرے آسی تا وت دیکھ سی ایں

ساڈے وسدے کہار تے ہاسے پاندا وے
کہار آپڑا وساسی تا وت دیکھ سی ایں

دل دا پانی پی کے پھُل دے وُن
آپڑے بوٹے راسی تا وت دیکھ سی ایں

محفل دے وچ غیراں نوں بلاندا وے
ندیم نوں جد بلاسی تے وت دیکھ سی ایں

گندھارا دی شاندار کارکردگی

گندھارا ہندکو بورڈ پشور گذشتہ کئی وریاں سی ہندکو زبان وادب دی بے لوث خدمت پیا کردے۔ ہر میدان، ہر پلیٹ فارم، ہر سٹیج اُتے ہندکو دی عظمت دی گہل کردے، اِسی محنت، عزم تے استقلال دے پیش نظر ربّ تعالیٰ نے ہر موقع تے گندھارا ہندکو بورڈ نوں سرخرو فرمایا، یعنی اکادمی ادبیات پاکستان وفاقی سطح تے وطن عزیز دا ہِک مؤقر تے علمی ادارہ وے جس دے تحت ہر سال پاکستانی زباناں دے وِچ تخلیق ہو کے شائع ہونڑے والے ادب دے درمیان مقابلہ ہوندے، نظم تے نثر اچ پہلے نمبر تے آنڑے والی کتاباں دے مصنفین نوں دو، دو لکھ روپے انعام دِتا جاندے۔ یاد رہوے کہ گندھارا ہندکو بورڈ دی کاوشاں نال پہلی دفعہ سال 2016ء اچ ہندکو زبان نوں بی اِس قومی مقابلے اچ شامل کیتا گئیا اس سے پہلے ہندکو زبان مقابلے اچ شامل نی اَئے۔ سال 2016ء سی بعد ہونڑ جدو ہر سال مقابلے دا اعلان ہوندے تا پورے پاکستان سی ہندکو اچ بھی لکھنڑیں والے مصنفین آپڑی شاعری تے نثر دِیاں کتاباں مقابلے وسے پہج دَین جس دی ہار جیت دا فیصلہ اکادمی دی طرف سے نامزد منصفین کر دَین تے الحمدللہ ہر سال گندھارا دے تحت شائع ہِک یا دو کتاباں نوں انعام ضرور مل دے یعنی حال اچ ہی جدو 2024ء دے مقابلے دا اعلان کیتا گئیا تے دوواں انعام گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت شائع شدہ کتب دے حصہ اچ آیا، اِسی طراں 2023ء تے 2022ء اچ بی دوواں انعام گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت شائع شدہ کتب دے حصہ اچ آیا تے تقریباً ہر سال گندھارا دے تحت شائع شدہ کتب نوں اللہ تعالیٰ کامیابی سی ہم کنار کر دا رِیا۔ البتہ اس اچ شک نینگا کہ بنیادی طور تے ایہہ انعام کتاب لکھنڑے والے شاعر، ادیب تے مصنف دا کمال ہوندے کہ اُس نے ایسا معیاری ادب تخلیق کیتا ہوندے کہ اوہ انعام دا مستحق کہلاندے برے دوسرے پاسے ایہہ گہل بی ضرور اے کہ گندھارا ہندکو بورڈ بی اُس ادب نوں شائع کر دے جس دا ہِک معیار ہوندے جس دا بین ثبوت سانوں مقابلے دے اعلانات اچ مل داوے کہ ادارے بی اِس گہل نوں تسلیم کر دَین کہ گندھارا دا ہِک منفرد معیار اے۔

سانوں آپڑی روایات تے فخر اے

چنگاریاں

وسیم شاہد

ساڈی اج کل دی نسل نوں تا بالکل اندازہ نینگا برّے میری عمر دے لوک اس گہل دی گوائی دے سُن کہ ماضی دا شہر پشور دُنیا دے خوبصورت شہراں اچ شمار ہوندا ایا۔ اس دی مثالی اخلاقی قدراں ساڈا تعارف تے سرمایہ ائیاں۔ چار دیواری دے اندر دا شہر کہٹ آبادی تے وسائل دے لحاظ نال خود کفیل ایا۔ اس شہر دی گلیاں، کوچے، شاہراواں حتیٰ کہ نالیاں تکل روزانہ دی بنیاد تے صاف ہوندیاں، ادارے فعال ائے، چیف اینڈ بیلنس ایا، ہر کسی نوں آپڑی ذمہ داریاں دا احساس و پاس ایا۔ اجتماعیت ائی، سوچاں تعمیری و مثبت ائیاں، تد شہر نو کیہہ پورا معاشرہ صاف و شفاف تے حسین و دلکش ایا۔ پیسے دی دوڑ ائی نہ انفرادی سوچ و خود غرضی، لالچ ائی نہ مفاد پرستی، سب سی وڈی گہل کہ وڈے بزرگاں دی وجہ نال معاشرے اچ سکون تے خیر و برکت ائی، اس شہر دا ہر بندہ حتیٰ کہ خطیب، معالج، دُکاندار، سارے ای باشعور، نیک تے باعمل لوک ائے۔ جیہڑے خدا، رسول تے قرآن نال جُڑے ہوئے ائے تے اچھی گہل دی تعریف و تلقین کرنے والے ائے۔ آپڑے خرچے تے مدرسے تے فلاحی ادارے چلاندے بلکہ اوہ رزق، محبتاں، ہمدردیاں ونڈڑیں والے ائے، خیر خواہ ائے، آپڑی قوم قبیلے نال مخلص ائے۔ ساڈے خطیب لوکاں نوں حق دی گہلاں بتاندے تے عقائد نوں سنوار دے ائے۔ ساڈے معالج لالچی نی ائے بلکہ خدمت دے جذبے نال لیس ائے، رب نے بی اناں دے ہتھ اُچ شفا پائی ائی۔ کاروباری حضرات اُچ حرص نام دی کوئی چیز نی ائی بلکہ اوہ تجارت نوں سنت قرار دیندے ہوئے آپڑی خرچ کڈ کے باقی دا مال اللہ دے کہار تے اُس دی مخلوق اُچ تقسیم کر دیندے ائے۔ ٹاٹ سکول ائے برّے تعلیم دے نال ذہنی تربیت بی ائی۔ نصاب دے نال غیر نصابی سرگرمیاں بی ائیاں، اُستاد سچ مچ علم ونڈنے تے اخلاق نوں سنوارنے والے ائے۔ اناں دی دوڑ محض نصاب تے نمبراں تکل نی ائی بلکہ اناں دا ہدف اے ہوندا کہ بچیاں نوں اچھا شہری تے اک اچھا انسان بنڑایا جاوے اوہ صحیح معنیاں اچ معماران قوم ائے، اے ای اوہ جذبہ تے کردار ایا جیہڑا اج قدرے ختم ہو گیا وے۔ سانوں خوشی تے فخر اے کہ اوہ لوک ساڈے ای وڈے ائے تے ساڈے ای آباؤ اجداد ائے۔ اُس دور دی اک صفت اے بی ائی کہ بچیاں دی سرگرمیاں محدود ائیاں، سکول، مدرسہ تے کہار۔ اے ای وجہ ائی کہ اس تکونی زندگی گزارنے ولیاں دی اکھیاں اچ شرم و حیا، ادب آداب، طور اطوار و عادات بہترین ائیاں۔ منوں کج افسوس ہوندا پیا وے اے لکھ دے ہوئے کہ موجودہ نوی نسل ماضی دی اُناں اچھی اقدار تے روایات سی بے خبر اے، اُناں نوں پتہ ای نینگا کہ ساڈے اکابرین کسراں ائے، اُناں دا کردار تے رویہ کجیا ائیا، اناں دا طرز معاشرت تے معاشرے اچ اُناں دا مقام کیہہ ایا۔ بلکہ سچ تا اے وے کہ اس معاملے اچ اسی خود ملامت آں، سانے آپڑی اولاد، آپڑی نسل نوں آپڑے ماضی دے بارے اچ کج بتایا ای نینگا، اُناں دے ذہناں اچ ساڈے شہر تے ساڈے وڈیاں دی جیہڑی تصویر آ چکی اے سانے کدی اُس نوں بدلڑیں دی کوشش تکل نی کیتی۔ تے نہ ای اُناں تکل اصل حقائق بتانڑیں دی زحمت گوارہ کیتی۔ اے ای وجہ وے کہ اج جو کج اُناں دی زندگی اچ موجود اے یا اُناں نوں نظر آندا پیا وے اوہ اسی نوں سب کج سمجھ بیٹھے ڈن۔ برّے قصور اُناں دا بی نینگا جدسی اکھیاں کھولیاں ڈن اُناں نے اس ملک تے اس شہر اُچ بم تہما کے اوہ لاشاں دیکھیاں، ملک اُچ افراتفری دیکھی، لوکاں دی عدم برداشت دا سامڑاں کیتا، اُناں نوں خراب رویاں نال پالا رہیا۔ سیاست اُچ اُناں نے ہنگامے تے غیر شائستگی دیکھی، اس شہر اُچ اُناں نے غیر قوماں دی مسلطی دیکھی، خانہ پری وسے تعلیم حاصل تا کیتی برّے حقیقی تربیت سی محروم ای رئے، اُناں دے مقابلے اچ ساڈے دور قابل رشک تے بہترین رئے، سانے آپڑے شہر، تے آپڑے معاشرے دا خوبصورت روپ دیکھا ہویاوے، جس نوں فقط یاد کر کے بی ساڈے دل خوش ہو جاندے ڈن۔ اک اچھا پہلو اے بی اے کہ سانوں آپڑے ماضی اچ جہانکڑیں تے کج اچھی یاداں تازہ کرنیڑیں دا موقع مل جاندا وے۔ ساڈے کول بیان کرنے نوں بوت کج اے، جدکہ ساڈی اج دی نسل دے کول آپڑے ماضی بیان کرنے نوں کج بی نینگا۔ اناں بے چاریاں نوں سوائے نفرتاں، تعصب تے تنگ نظری دے سوا ملا ای کے وے جس نوں اوہ کل نوں بیان کردے پھرن۔

امن معاہدے دے خدوخال

عقیقِ عتیق

عتیق صدیقی

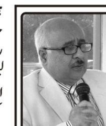

hindkowanweekly@gmail.com

پیر دے دن ایران دا وفد امریکہ سی مذاکرات وسے دوحہ پہنچا تے اس دے گِش کہنٹے آں بعد امریکی طیاریاں نے جنوبی ایران اُچ بندر عباس دے ساحلی علاقے دے کول ایران دے بیلسٹک میزائلاں دے اڈے تے حملہ کر کے اس نوں نقصان پہنچایا۔ امریکی سینٹرل کمانڈ نے پیر دی رات بیان دتا کہ اے حملہ دفاعی نوعیت دا ایا تے اس دا مقصد آپڑی فوج نوں ایران دے ممکنہ حملے آں سی تحفظ دینڑاں ایا۔ اس دی دوئی وجہ اے بتائی گئی اے کہ ایران دی پیڈ بوٹس آبنائے ہرمز اُچ مزید بارودی سرنگاں وچھاندے پئے ائے، پیر ای دے دن اسرائیل دے وزیر اعظم بنجامن نتن یاہو نے کہیا کہ اوہ لبنان اُچ حزب اللہ دے خلاف جنگ جاری رکھسن۔ ایران پہلے ای کہہ چکا وے کہ اس نوں کوئی اجیا امن معاہدہ قبول نہ ہوسی جس اُچ لبنان اُچ مستقل جنگ بندی دی یقین دہانی شامل نہ ہووے۔ اسرائیل ایران دے نال کسی امن معاہدے دی سختی نال مخالفت کر دا پیاوے۔ اس وسے قطر دی ثالثی اچ ہونڑیں والے امن مذاکرات دی کامیابی دے امکانات معدوم اُن۔ ایران دے سپریم لیڈر مجتبیٰ خامنہ ای نے حج دے موقع تے اُمت مسلمہ نوں اتحاد دی تلقین کر دے ہوئے کہیا کہ ''خلیجی طاقتاں ہونڑ امریکی فوجی اڈے آں وسے ڈھال نہ رہ سُن تے امریکہ نوں اس خطے اچ محفوظ پناہ گاہواں حاصل نہ ہوسُن''، مجتبیٰ خامنہ ای نے کہیا کہ مشرق وسطیٰ اچ صیہونی نظام اختتامی مراحل دی طرف ودھ دا پیاوے۔ حیرانی دی گل اے وے کہ اناں معاندانہ بیانات تے جنگ بندی دی خلاف ورزیاں دے باوجود کئی سطح تے مذاکرات ہوندے پئین۔ پاکستان دی موثر سفارت کاری دی تعریف صدر ٹرمپ اکثر آپڑے بیانات اُچ کردے رہندے ڈُن۔ برّے اناں ساری کوششاں دے باوجود اے بیم منڈھے چڑھدے ہوئے نظر نی آندی پئی۔ وجہ اے ای کہ امریکہ تے ایران دونوں آپڑے مطالبات منواڑیں تے بضد اُن تے بنیادی مسائل تے لچک دکھانڑیں تے راضی نینگے۔ پیر دی شام صدر ٹرمپ نے کہیا کہ ایران دے نال ''جیہڑا معاہدہ بی ہووے اوہ شاندار تے معنی خیز ہوسی تے یا وت کوئی معاہدہ بی نہ ہوسی'' اسی بیان اُچ صدر ٹرمپ نے اے بی کہیا ایران یا تے افزودہ یورینیم دے ذخائر امریکہ دے حوالے کر دے سی یا اوہ اُناں نوں کسی غیر جانبدار ثالث دی موجودگی اچ ضائع کر دے سی۔ صدر ٹرمپ دے اس بیان سی گِش پہلے ایران دی وزارت خارجہ دے ترجمان اسماعیل بقائی اے کہہ چکے ائے ایران آپڑے جوہری پروگرام تے امریکہ دے نال فی الحال گل کتھ نہ کرسی۔ جس طراں ایران دے جوہری پروگرام تے فریقین کسی فیصلے تے نی پہنچ دے پئے، اسی طراں ایران دی میزائل انڈسٹری دے بارے اچ بی متضاد بیانات سامنڑیں آندے پئین۔ ایران بڑی دفہ کہہ چکا وے کہ اس دے میزائل کسی بی امن معاہدے دے ایجنڈے اچ شامل نہ ہوسُن، اس دے برعکس امریکہ تے اسرائیل دونوں ایران دے میزائل بنڑاڑیں دی طاقت نوں پوری طراں ختم کرنا چاہندے ڈُن۔ ایرانی میزائلاں نے اسرائیل تے خلیجی ملکاں اچ اتنے وڈے پیمانے تے تباہی مچائی اے کہ امریکہ دی دفاعی اسٹیبلشمنٹ ہر حال اُچ اناں دی بیخ کنی کرنا چاہندی اے۔ آبنائے ہرمز تے بی فریقین دے موقف اُچ بعد المشرقین پایا جاندا وے۔ اسماعیل بقائی نے کہیا وے کہ ایران اس آبی رستے سی لنگرئیں ولے جہازاں سی کوئی ٹرانزٹ فیس نی لینڑاں چاہندا برّے اس گزرگاہ دی حفاظت تے جیہڑے اخراجات آندے پئین ایران اناں دی وصولی دا مطالبہ کرنے دا حق رکھدا وے۔ اس بابت پچھلے ہفتے امریکہ دے سیکرٹری آف سٹیٹ مارکو روبیو نے کہیا ایا کہ

"Any Tolling system in the strait would be unacceptable and render an agreement unfeasible"

اناں بنیادی نوعیت دے اختلافات دے ہوندے ہوئے کسی امن معاہدے دی توقع کسراں کیتی جاسکدی اے۔ اٹھ اپریل دی جنگ بندی دے بعد ہونڑ تکل سفارت کاری تا ہوندی پئی اے برّے کسی معاہدے دا فریم ورک تیار نی ہویا۔ صدر ٹرمپ نوں اناں مذاکرات دی اس وسے ضرورت اے کہ اوہ اناں دی تشہیر کر کے امریکہ اچ گیس دی ودھ دی ہوئی قیمت نوں کنٹرول کرنے دے علاوہ Interest rates تے سٹاک ایکس چینج نوں بی قابو اچ رکھدین۔ ایران امریکہ تے بداعتمادی دا اظہار کرنے دے باوجود چین دے دباؤ دی وجہ نال گل کتھ اُچ شریک ہوندا پیا وے۔ اناں ساری مشکلاں دے باوجود بعض دفاعی ماہرین اک اجئے آپشن دی گل کردے پئین جو صدر ٹرمپ دا آزمایا ہویا تے جس دی مدد نال اک درمیانی تے کمزور قسم دے امن معاہدے دی صورت گری کیتی جاسکدی اے۔ امریکہ اے آپشن غزہ اچ استعمال کر چکا وے تے اک مختصر مدت وسے اے کارآمد بی ثابت ہویا وے۔ غزہ امن معاہدے اچ جو طے ہویا ایا اس تے ہونڑ تکل کوئی خاص پیش رفت نی ہوئی، اسرائیل جنگ بندی دے باوجود آئے دن بمباری کر دا پیا وے۔ بنجامن نتن یاہو دا بنیادی مطالبہ اے ایا کہ حماس ہتھیار سٹ دے وے برّے اے ہونڑ تکل نی ہویا۔ امریکی میڈیا دے مطابق حماس نہ صرف آپڑے زیر اثر غزہ دے ادھے حصے تے پکڑ مضبوط کر دی پئی اے بلکہ اوہ اک نوی جنگ دی تیاری اچ بی مصروف اے۔ اسرائیل دی فوج ہونڑ تکل غزہ دے ادھے حصے تے قابض اے۔ جس فلسطینی اتھارٹی دے ٹیکنو کریٹس نے غزہ دے انتظامات سنبھالنے ائے اس دا نام و نشان نظر نی آندا پیا غزہ دی جس تعمیر نو دا وعدہ کیتا گیا ایا اوہ بی قصہ پارینہ ہو چکی اے۔ دو ملین فلسطینی دو سال دی وحشت ناک بمباری دے بعد منہدم شدہ عمارتاں دے ملبے اچ کسمپرسی دی زندگی گزاردے پئین۔ صدر ٹرمپ دا بورڈ آف پیس بی غیب اے، برّے کہنڑیں نوں جنگ بند ہو چکی اے۔ ہونڑ ایران جنگ بی اسی قسم دے کسی نازک، کمزور تے مختصر المیعاد معاہدے دی طرف ودھ دے ہوئے نظر آندی پئی اے۔ اس ممکنہ معاہدے اچ بی بنیادی نوعیت دے تنازعات رہ سُن تے فروعی قسم دے مسائل نوں طے کر کے اس جنگ نوں قالین دے تلے دبایا جاسی۔ اک شدید معاشی بحران نوں مزید خراب ہونڑیں سی بچانڑیں وسے پہلے عالمی اشرافیہ تے وت افتادگان خاک کسی بی امن معاہدے نوں قبول کر لے سُن، گندم اگر بہم نہ رسد بھس غنیمت است۔

(بشکریہ روزنامہ آج پشاور (مترجم: بلال احمد)

ماں بولی تے تحقیق

داد بیداد

ڈاکٹر عنایت اللہ فیضی

drfaizibalim@gmail.com

ماں بولی نوں انگریزاں نے علمی زبان اُچ ''فرسٹ لینگویج'' دا نام دتا، لغت اُچ اس نوں مدر ٹنگ کہندے ڈُن، اُردو اچ مادری زبان پشتو اچ مورنی ژبہ تے ہندکو اچ ماں بولی بولا جاندا وے۔ اے گل دلچسپی سی خالی نینگی کہ بلتستان دی زبان بلتی اچ اس نوں ''پدری زبان'' دا نام دتا جاندا وے۔ چترال دی زبان کھوار اُچ اس نوں ''باپ دادا'' دی زبان کہندے ڈُن، برصغیر پاک و ہند اُچ بولی جانڑیں ولی مادری زباناں تے پہلی تحقیق اتھو دے کسی دانشور نے نی کیتی۔ آئرلینڈ دے باشندے جارج ابراہم گریرسن جدو برطانیہ دے سول سورس اُچ خدمات انجام دینڑیں وسے برصغیر آئے بنگال تے بہار اُچ اسسٹنٹ کمشنر تے ڈپٹی کمشنر دی حیثیت نال تعینات رئے اُناں نے ویکھیا کہ اس خطے اچ کتنی زباناں تے زباناں دے کتنے لہجے موجود اُن جیہڑے لسانیات تے بشریات دے مطالعے اچ اہمیت رکھدیاں ڈُن۔ اے ویکھ کے اُناں نے بنگال تے بہار اُچ بولی جانڑیں ولی زباناں تے مضامین دا سلسلہ شروع کیتا اے مضامین رائل جیوگرافیکل سوسائٹی تے دیگر رسائل و جرائد اُچ قسط وار شائع ہوئے۔ ماہرین تے محققین نے اس سلسلے نوں بے حد سراہیا، جدو انگلستان جاندے تے اُناں نوں مختلف یونیورسٹیاں، سکولاں، تے سماجی علمی سوسائٹیاں دے ذمہ دار لوک لیکچر وسے بلاندے، اس طراں اناں دی دلچسپیاں ودھ دی گئیاں، 1886ء اچ جدو اُناں دی عمر صرف 35 وریاں ائی۔ آسٹریا دے شہر ویانا اچ لسانیات دی عالمی کانگریس اچ اُناں نوں دعوت دتی گئی حکومت برطانیہ دی اجازت نال اُناں نے کانگریس اُچ مقالہ پڑھا، قرارداد کمیٹی اچ اناں دی تجویز تے اے قرار دتا گیا کہ برصغیر ہندوستان اُچ بولی جانڑیں ولی مادری زباناں تے بولیاں تے باقاعدہ تحقیق وسے اک جامع سروے کرایا جاوے، اس سروے تے آنڑیں ولے اخراجات برطانیہ دی حکومت تے لسانیات دی عالمی کانگریس برداشت کرسی۔ اگلے سال 1887ء اچ لنگوسٹک سروے آف انڈیا تے ماہرین دی اک ٹیم نے جی اے گریرسن دی سربراہی اچ کم شروع کیتا۔ سروے دے دوران لسانیاتی تنوع نوں جغرافیہ تے تاریخ دی روشنی اچ تقسیم کیتا گیا، زباناں تے لہجے آں دی درجہ بندی کیتی گئی، اسراں برصغیر پاک و ہند دی 364 زباناں تے 544 لہجے آں دا لسانیاتی جائزہ تیار ہویا اے 19 جلداں اچ مرتب ہوئی۔ 1928ء اچ کلکتہ سی اس نوں شائع کیتا گیا جی اے گریرسن اد دا ایڈیٹر تے مصنف اے، اس جامع کتاب دی اٹھویں جلد اُچ ہند آریائی زباناں دے شمال مغربی گروہ دا ذکر اے۔ ڈاکٹر فہمیدہ حسین نے اس دا اردو ترجمہ کیتا وے تے گندھارا ہندکو اکیڈمی نے شائع کیتا وے۔ اس جلد اُچ سندھی تے لہندا زباناں دا تذکرہ وے۔ گویا گندھارا سی موہنجو داڑو تکل بولی جانڑیں انڈو آرین زباناں دا احاطہ کر دی اے۔ اناں زباناں اچ ہندکو بی شامل اے۔ اس دے حصہ دوم اُچ داری، بشاچی تے کشمیری زباناں دا تذکرہ وے۔ شینا، کھوار تے کالاشہ اس اُچ شام اُن۔ جدکہ دسویں جلد اُچ ایرانی گروہ دی زباناں دا جائزہ وے۔ پشتو اس جلد اُچ اے۔ ہنزہ تے یاسین دی زبان بروشکی نوں ہند آریائی، ہند ایرانی، ہند یورپی، تبتی، سلاوی تے سامی زباناں دے سارے خانداناں سی وکھرے منفرد خاندان دی زبان قرار دتا گیا وے۔ 414 ورخیاں دی اس جلد اُچ ہندکو زبان دا لسانیاتی جائزہ خاصی تفصیل نال لتا گیا وے۔ ملتان، میانوالی، کوہاٹ، ہزارہ تے پشور اُچ بولی جانڑیں ولی ہندکو دے وکھرے وکھرے لہجے آں دا ذکر ذخیرہ الفاظ، مصدر، مشتقات تے گرائمر دی امتیازی خصوصیات دا احاطہ کیتا گیا وے۔ اس پہلو سی بحث کیتی گئی اے کہ ہندکو نے سرائیکی، پنجابی، سندھی تے پشتو سی کتنا اثر قبول کیتا تے اناں زباناں تے کتنا اثر پایا۔ دلچسپ گل اے وے کہ ڈیرہ غازی خان تے بہاولپور دی ہندکو بی اس قبیل اُچ آندی اے تے آپڑی وکھری پچھانڑ رکھ دی اے۔ اس جامع سروے اچ 1911ء دی مردم شماری دا حوالہ دے کے ہندکو بولنے ولی آبادی دے اعداد وشمار دتے گئے ڈُن۔ اناں اعداد وشمار دی رو نال ہندکو زبان نوں شمالی مغربی ہند آریائی خاندان دی وڈی زبان دا درجہ دتا گیا وے۔ زبان دا اصل نمونہ دکھانڑیں وسے کہانڑیاں، مناجات، غزلاں یا نظماں نقل کیتی گئیاں ڈُن۔ اسراں ہر زبان تے جامع تے مفصل رپورٹ تیار کیتی گئی اے، کتاب دا مطالعہ کر دے ہوئے سو سال پہلے شائع ہونڑیں ولی انگریزی کتاب تے ہونڑیں ولی محنت دے حوالے نال سروے ٹیم دے اراکین تے ایڈیٹر جی اے گریرسن دی محنت تے کاوش نوں داد دینڑی پیندی اے۔ اُردو ترجمہ دے ابتدائیہ اچ گندھارا ہندکو اکیڈمی دے روح رواں ضیاء الدین صیب نے بجا طور تے اے گریرسن تے ڈاکٹر فہمیدہ حسین نوں خراج تحسین پیش کیتا وے۔

(بشکریہ روزنامہ آج پشاور (مترجم: بلال احمد)

مشاعرے دی روایت ۔۔۔ حصہ دوم

اشعر نشر

سعید اشعر

hindkowanweekly@gmail.com

ویلے نال نال مشاعرے دی روایت پنجاب، سندھ، سرحد، کشمیر تے بنگال تک پھیلدی چلی گیہی۔ ہر خطے اس آں اپڑیں مزاج دے مطابق قبول کیتا۔ کدھرے اس بچ صوفیانہ رنگ غالب آیا، کدھرے انقلابی شاعری جا بنڑائی تے کدھرے عوامی زباناں دیاں شاعراں اس آں مقامی ثقافت دے نیڑے کر چھڑیا۔ ایہہ ای وجہ اے کہ اج اردو نال نال ہندکو، پنجابی، سرائیکی، پشتو تے دوئیاں زباناں بچ وی مشاعریاں دی روایت کسی نہ کسی شکل بچ جیندی اے۔ دلچسپ گل ایہہ اے کہ مشاعرہ صرف ہک ادبی روایت نینھ ریہا بلکہ مختلف زمانیاں بچ اس سماجی تے سیاسی کردار وی ادا کیتا۔ ازادی دی تحریک دے زمانے بچ ایہہ ای مشاعرے قومی شعور بیدار کرڑاں دا ذریعہ بنڑے۔ ترقی پسند تحریک دے دور بچ مزدور، غربت، ناانصافی تے انقلاب دے موضوع انہاں ای محفلاں چوں عوام تک پہنچے۔ انجو مشاعرہ ہر دور بچ اپڑیں عہد دی تہڑکن اپڑیں اندر سمیٹدا ریہا۔۔۔ عام طور تا سمجھیا جلدے کہ اس روایت دا عروج مغلیہ دور دا آخری حصہ ایہا۔ کیوں کہ دربار دی سرپرستی تے بادشاہ دا باقاعدہ شاعر ہونڑاں ایہا۔ ایہہ گل بڑی حد تک درست سمت دی طرف اشارہ کردی اے کہ مشاعرے تے درباری شاعری دی ہک مضبوط تے باقاعدہ صورت اساں آں مغلیہ سلطنت دے آخری دور بچ زیادہ واضح تے نمایاں نظر آندی اے۔ لیکن اس عروج آں سمجھڑاں آسطے صرف بادشاہ دا شاعر ہونڑاں توں اگا دیکھڑاں پیندے۔ اصل بچ ایہہ پورا ہک تہذیبی نظام ایہا جیہڑا پولیاں پولیاں اپڑی مکمل صورت بچ اتھا آ کے ظاہر ہویا۔ مغلیہ دربار بچ شعر و ادب ہمیشاں توں موجود ایہا، مگر ابتدائی ادوار بچ ایہہ زیادہ تر فارسی زبان تے روایتی درباری ثقافت دے زیرِ اثر ایہا۔ اکبر، جہانگیر تے شاہجہاں دے زمانیاں بچ شاعراں دی بڈی تعداد دربار نال وابستہ رہی، مگر اس ویلے تک مشاعرہ اج دے معروف اجتماعی تصور بچ پوری طرحاں ہک ادبی اجتماع دی شکل اختیار نینھ کر بکیا ایہا۔ ایہہ زیادہ تر درباری محفلاں ایہاں جتھا شاعر بادشاہ یا امرا دے سامڑیں کلام پیش کردے ایہے تے اس بچ ہک طرحاں دی سرپرستی تے انعام و اکرام دا نظام چلدا ایہا۔ اصل تبدیلی تے فضا اس ویلے بنڑاں شروع ہوندی اے جسلے مغلیہ سلطنت سیاسی طور تا کمزور ہوندی اے، لیکن تہذیبی طور تا اس دی درباری روایت اپڑی نفاست نال برقرار رہندی اے۔ یعنی طاقت دا مرکز کمزور ہوندا اے، مگر ثقافت اپڑی پوری شدت نال جیندی رہندی اے۔ ایہہ ای اوہ دور اے جس بچ دہلی، لکھن تے دوئے مرکزاں بچ شعری محفلاں زیادہ منظّم تے باقاعدہ صورت اختیار کردیاں نیں۔ خصوصاً اٹھارویں صدی دے دہلی تے بعد دے لکھن بچ مشاعرے ہک ایجھی سماجی تے ادبی ضرورت بنڑ جلدے نیں جتھا شاعر صرف دربار دے محتاج نینھ رہندے، بلکہ ہک دوئے دے مقابل تے سامعین دے سامڑیں اپڑاں مقام خود متعین کردے نیں۔ اتھوں مشاعرہ بتدریج درباری حداں چوں نکل کے ہک نیم عوامی تے فر مکمل عوامی روایت دی طرف بدھدے۔ البتہ دربار دا اثر ہونڑ وی موجود رہندے، کیونکہ زبان، معیارِ سخن تے ذوقِ لطافت سارے اسی درباری تہذیب دی پیداوار ایہے۔ بادشاہ دا شاعر ہونڑاں وی یقیناً اس نظام دا اہم حصہ ایہا۔ مغلیہ روایت بچ ملک الشعرا تے درباری شاعر دا منصب صرف اعزاز نینھ ایہا بلکہ ہک ادبی معیار وی قیم کردا ایہا۔ شاعر دا تعلق دربار نال اس دے کلام آں سماجی وقار دیندا ایہا تے دربار دے اندر ہونڑاں آلیاں محفلاں اس فن آں ہک باقاعدہ ادارتی شکل دیندیاں ایہاں۔ لیکن اس آں صرف بادشاہ دی سرپرستی تک محدود کر چھڑڑاں تصویر آں سادہ بنڑا چھڑدے۔ اصل حقیقت ایہہ اے کہ دربار ہک فضا پیدا کیتی جس بچ زبان، اداب تے شعری معیار پروان چڑھے۔ انجو آ خیا جل بکدے کہ مغلیہ دور دے آخری زمانے بچ مشاعرے کلاسیکی استحکام حاصل کیتا۔ یعنی اوہ تمام عناصر جیہڑے پہلے مختلف صورتاں بچ موجود ایہے۔ فارسی اثر، درباری سرپرستی، شعری مقابلہ تے زبان دی نفاست، اوہ سب ہک جائی جمع ہو کے ہک باقاعدہ روایت دی شکل اختیار کر گیہے۔ لیکن اسی دور دے اختتام تا جسلے سیاسی نظام ترٹڑاں لگیہا تے ایہہ ای روایت دربار چوں نکل کے عوامی محفلاں بچ پھیل گیہی تے مشاعرہ ایک نویں دور بچ داخل ہویا جتھا اس دا مرکز بادشاہ نینھ بلکہ سامع بنڑ گیہا۔۔۔ اس دور دے مشاعرے دی بہتریں جھلک فرحت اللہ بیگ دی کتاب دلی دی آخری شمع بچ دیکھی جل بکدی اے تے نصیرالدین شاہ تا بنڑاں آلی فلم مرزا غالب بچ وی دربار بچ ہونڑاں آلے مشاعرے دی کجھی عکاسی ملدی اے۔ ایہہ دوئے حوالے اس دور دے مشاعراتی کلچر آں سمجھڑاں آسطے اگرچہ اہم دروازے کھولدے نیں، مگر دواں دی نوعیت بچ ہک لطیف فرق وی اے۔ ہک ادبی یادداشت اے تے دوآ فنی تشکیل۔ فرحت اللہ بیگ دی کتاب دلی کی آخری شمع دراصل ہک تہذیبی نوحہ وی اے تے ہک یادداشت وی۔ اس بچ جیہڑی مشاعراتی فضا ابھردی اے، اوہ محض شعری نشست نینھ بلکہ ہک پوری مٹتی ہوئی دنیا دیاں ساہواں محسوس ہوندیاں نیں۔ دہلی دے اخیر لے دور دے مشاعرے اتھا ہک ایجھے ماحول بچ دخائی دیندے نیں جتھا زبان اپڑی پوری نزاکت، اداب اپڑی پوری سختی تے شاعری اپڑی پوری تہذیبی وقعت نال موجود اے۔ فرحت اللہ بیگ دا انداز ایہہ اے کہ اوہ صرف واقعات نینھ دسدے بلکہ ہک ماحول آں محفوظ کرڑاں دی کوشش کردے نیں۔ اس آسطے انہاں کول مشاعرہ ہک تقریب نینھ رہندا بلکہ ہک زندہ تہذیبی تجربہ بنڑ جلدے۔ جتھا بزرگ شاعراں دی نشست، سامعین دی خموشی تے مصرعِ طرح تا اٹھڑاں آلی پولی مگر ڈونگی داد، سارے مل کے ہک خاص قسم دی فضا بنڑادے نیں۔ ایہہ ای وجہ اے کہ اس کتاب آں پڑھدیاں ہویاں قاری آں انجو محسوس ہوندے جیہنیاں اوہ دہلی دے کسی پرانڑیں حویلی نما مکان بچ بیٹھیا ہووے، جتھا لفظ صرف ادا نینھ ہو رہیے بلکہ ہک پوری دنیا رخصت ہو رہی اے۔ (جاری اے)

اسی کدر جلدے آں؟

اختر شماریاں

محمد اختر نعیم

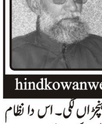

hindkowanweekly@gmail.com

ہیبرس سنڑ پہلی واری ہلاکو خان نوں شکست نال دو چار کیتا تیمنگولاں دا نا قابل شکست ہونڑا دا مان مکا چھوڑیا۔ ہیبرس دے نظام جاسوسی نوں سامڑے رخ کے امریکن سی ائی اے دی تشکیل دتی گئی۔ جی جناب ! کج واقعات یا گلاں اس طراں دیاں ہوندیاں، ہن کہ تاریخ بچ ہمیشہ یادگار رہندے ہن، کوئی انہاں تو فیدہ چاندے تے کج ویلا گذارنا واسطے اوہ واقعات پڑھدے ہن۔ اج اسی ہک مسلمان حکمران دی گل کرساں جس کو منگول بی ڈردے اسے تے عیسائی دنیا بی۔ اگر تسی مصر دے ہک حکمران سلطان رکن الدین ہیبرس دی مکمل تاریخ پڑھو تے تساں کو اندازہ ہو جلسی کہ امریکی سی آئی اے ہیبرس دی پالیسیاں کو سامڑے رخ کے رخ کے بڑائی گئی۔ ہیبرس جس سنڑ پہلی واری ہلاکو خان کو شکست دے کے منگولاں دے نا قابل شکست ہونڑاں دا خواب چکنا چور کر چھوڑیا۔ عیسائی دنیا اس کولو ہمیشہ خوفزدہ رہندی آسی۔ کیونکہ اس پورے یورپ دی مشتر کہ عیسائی فوج کو شکست دتی آسی، اس بیت المقدس کو ہک واری فیر عیسائیاں دے قبضے تو آزاد کرایا، اس کو صلاح الدین ایوبی ثانی بی آخیا گیا۔ بغداد دی تباہی دے بعد اس ہلاکو خان دے قاہرہ دے پاسے اگے بدھنا والے قدم روک چھوڑے، اوہ ہک غلام آسا تے کس طراں مصر دا حکمران بنڑیا؟ ایہہ ہک لما قصہ اے جس دی تفصیل اتھے ممکن نہی۔ اس دی کامیابی دی ہک وجہ ایہہ بی آسی کہ اوہ فوری تے بروقت فیصلے کردا آسا۔ جس دی وجہ نال مخالفین کو سوچڑاں دا موقع بی نہ ملدا اتے دشمنڑ کو شکست ہو جلدی آسی۔ اساں کو اس طراں دے کرداراں دی تاریخ توں سبق حاصل کرنا چاہی دے۔ مسلمان کمزور نہی ہوندے، سوچڑاں دی صلاحیت بی رکھدے ہن تے کج کر گذرنا دا جذبہ بی رکھدے ہن ورے دشمڑاں سنڑ انہاں کو دوئے کم تے لا چھوڑیا اے تے خاص کر اسی پاکستانی آپڑیں ہور اہم مسئلیاں بچ ڈب کے رہ گئے آں۔ میں اتھے شیر شاہ سوری دی مثال بی دیساں کہ اس کو پنج سال ہی ملے ورے اس کابل توں دہلی تک پکی شڑک بڑائی، جس کو جرنیلی شڑک بی آخدے ہن تے جی ٹی روڈ بی آخدے ہن، حالانکہ اس دور بچ مشینری بی میسر نا آسی، اگر تسی ٹیکسلا تو پنڈی والے پاسے جلو تے مارگلہ دی پہاڑی تو پہلے سجے پاسے اس شڑک دا کج حصہ دیکھ سکدے اوجہڑا کہ محفوظ کیتا گیا اے۔ شیر شاہ سوری دا ڈاک دا نظام اس طراں بڑایا گیا کہ ڈاک بغیر تاخیر دے آپڑیں منزل تک پہنچڑاں لگی۔ اس دا نظام جاسوسی تے نظام انصاف ہونڑ بی یاد کیتا جلدے۔ اس دوران اس کو اپڑیں دشمڑاں نال بی جنگ کرنی پیندی آسی ورے اس آپڑیں منصوبے تاولے تاولے مکانڑاں دی کوشش کیتی۔ اوہ عوام واسطے مُج کج کرنا چاہندا اسا ورے اگے زندگی نہ آسی۔ اس دے برعکس اساں دے اکثر سیاست دان اساں کو کدر کھڑدے ہن۔ ایہہ سوچڑاں والی گل اے۔ ایہہ گل صرف حکمراناں واسطے ای نا کردا بلکہ عوام واسطے بی کرداں۔ اساں کو شخصیت پرستی کو چھوڑنا پے سی۔ انتخابات بچ امیدواراں دا ماضی ضرور دیکھو۔ میں اتھے ہک مثال ضلع مانسہرہ دے ہک سیاست دان سید قاسم شاہ صیب دی مثال بی دیساں کہ جدوں اوہ 1979 بچ ضلع کونسل مانسہرہ دے چیئرمین بنڑے تے انہاں سنڑ اس طراں دی پالیسی بڑائی کہ کہٹ پیسے بچ زیات کم ہوئے، کمیشن خوری مک گئی، ٹھیکیداری نظام دی بجائے ،، آپڑیں مدد آپ،، دے تحت لوکاں سنڑ کم کیتے، پانڑیں، شڑکاں تے سکول وغیرہ بنڑے۔ ہک انقلاب آیا جس کو دیکھڑاں واسطے پورے پاکستان توں منتخب نمائندے تے ہور لوک بی آئے تے ضلع مانسہرہ ہک ماڈل ضلع بنڑ گیا۔ نوٹ۔۔ آپڑاں کالم مختصر کرداں کیونکہ اج کل تے کسی کول اتنا وخت نہی کہ اوہ لمی لکھائی پڑھے، بس ہونڑ سوشل میڈیا دا دور اے جس بچ تاریخی گلاں بچ کہٹ ہوندیاں ہن۔ مڑی ایہہ تحریر پڑھنا دا بچ شکریہ۔

بلدیاتی ملازمین دے صبر دا پیمانہ بریز باچا خان چوک اُچ تہرنا ہنگامہ آرائی

ملازمین نے ٹائر ساڑے، ٹریفک نظام شدید متاثر، بعض دی حالت غیر، اگلے مرحلے اچ ہڑتال دا اعلان

پشور (ویب ڈیسک) تنخواہ تے پنشنز سی محروم کیپٹل میٹرو پولیٹن وآل ٹاؤنز دے ملازمین دے صبر دا پیمانہ لبریز ہو گیا جد کہ یونائیٹڈ میونسپل ورکرز یونین دے زیر اہتمام احتجاجی جلسے دے بعد ریلی کڈی گئی تے باچا خان چوک نوں ہر قسم دی ٹریفک وسے بند کر کے تہر نا دتا گیا۔ مشتعل ملازمین نے ٹائر ساڑ کے شدید ہنگامہ آرائی کیتی۔ مظاہرین دی قیادت یونائیٹڈ میونسپل ورکرز دے صدر سید وقار علی شاہ، خواجہ آفتاب الٰہی تے دیگر کردے پئے ائے۔ اس موقعے تے مقررین دا کہنڑاں ایا کہ صوبائی حکومت نے وڈی عید سی پہلے تنخواہ تے پنشن جاری کرنے دے احکامات جاری کیتے ائے۔ بڑے ہونڑ تکل بلدیاتی ملازمین نوں تنخواہ نی مل سکی جس دی وجہ نال اوہ نہ صرف سنت ابراہیمی سی محروم رئے بلکہ فاقے آں تے مجبور اُن، ملازمین نے تنخواہ تے پنشن دی ادائیگی تکل احتجاج جاری رکھڑیں دا اعلان کیتا وے۔

صوبائی بجٹ 20 جون دے بعد پیش ہونڑیں دا امکان

پشور (ویب ڈیسک) نویں مال سال دا صوبائی بجٹ ممکنہ طور تے مزید دیر نال پیش کیتا جاسی۔ وفاقی تے پنجاب بجٹ دے بعد صوبائی بجٹ پیش کیتا جاسی۔ صوبائی اسمبلی دا بجٹ 15 جون نوں پیش کرنا ایا تاہم وفاقی بجٹ اُچ دیر ہونڑیں دی وجہ نال ہونڑ صوبائی بجٹ اُچ بی دیر ہوسی۔ بجٹ نوں 20 سی 25 جون دے درمیان اُچ ممکنہ طور تے پیش کیتا جاسی۔ صوبائی بجٹ نوں فائنل کیتا جاندا پیاوے۔

تنخاواں اچ دس سی پندرہ فیصد اضافے دی تجویز

اسلام آباد (مانیٹرنگ ڈیسک) وفاقی حکومت نے مالی سال 27-2026 دے بجٹ اُچ تنخاواں اچ دس سی پندرہ فیصد اضافہ تجویز کیتا وے۔ ذرائع دے مطابق ہفتے نوں وزیراعظم شہباز شریف دی زیر صدارت غیر رسمی اجلاس دا انعقاد ہویا جس اُچ نویں مالی سال دے بجٹ خاص پی ایس ڈی پی، ٹیکسز تے تنخواواں تے پنشن اُچ اضافہ دے ایشوز تے مشاورت کیتی گئی۔

ڈاکٹراں دی ٹارگٹ کلنگ پورے صوبے دے اسپتالاں اچ یوم سیاہ منایا گیا

لیڈی ڈاکٹر وردہ مشتاق تے ڈاکٹر مہوش دے لواحقین نوں شہداء پیکج دینڑیں دا مطالبہ

پشور (ویب ڈیسک) پراونشل ڈاکٹرز ایسوسی ایشن نوں آئے دن ٹارگٹ کر کے شہید تے زخمی کرنے تے منگل دے دن پورے صوبے دے ٹیچنگ تے غیر تدریسی اسپتالاں اچ یوم سیاہ منایا گیا۔ ڈاکٹراں دا کہنڑاں ایا کہ اسی بلوچستان دی لیڈی ڈاکٹر ماہ نور تے تیزاب گردی جیا بہیمانہ حملہ کسی صورت برداشت نہ کرسیاں، صوبائی تے مرکزی حکومتاں اجئے واقعات روکڑی وسے جامع پالیسیاں بنڑاؤن۔ خیبر پختونخوا حکومت بی شہید لیڈی ڈاکٹر وردہ مشتاق تے شہید لیڈی ڈاکٹر مہوش دے لواحقین نوں جلد از جلد شہداء پیکج دے وُن، ڈاکٹر وردہ مشتاق تے ڈاکٹر مہوش دے قاتلاں نوں جلد از جلد کیفر کردار تکل پہنچایا جاوے۔ اُناں نے کہیا کہ خیبر پختونخوا اچ اس سی پہلے ڈاکٹر عزت اللہ نوں مردان اُچ ڈاکٹر عاصمہ رانی نوں کوہاٹ اُچ شہید کیتا گیاوے۔

سپیکر خیبر پختونخوا اسمبلی بابر سواتی نال ناراض گروپ دے سربراہ مشتاق غنی ملاقات کر دے پئین

صدر وزیراعظم دی اہم ملاقات بجٹ سازی تے اتفاق کمیٹیاں بنڑ گیاں

صوبے آں سی 1700 ارب روپے وصولی دا معاملہ تکنیکی کمیٹیاں طے کرسُن، بجٹ 12 جون نوں پیش کرنے دا امکان

ایوان صدر اُچ وفاقی بجٹ سمیت دیگر اہم اُمور تے گل کتھ کیتی گئی جد کہ آزاد کشمیر دی حالیہ صورتحال تے بی تبادلہ خیال کیتا گیا

اسلام آباد (مانیٹرنگ ڈیسک) حکومت نوں بجٹ منظوری وسے پیپلز پارٹی دی طرف سی گرین سگنل مل گیا، اہم بیٹھک دے دوران حکومت تے پیپلز پارٹی نے اک دوسرے دی کئی بجٹ تجاویز نال اتفاق کرلتا۔ ذرائع دے مطابق بعض قابل عمل نکات تے تکنیکی کمیٹیاں مشاورت جاری رکھسُن، وزیراعظم شہباز شریف دی سربراہی اچ حکومتی ٹیم پیپلز پارٹی وفد نال ملاقات دے دوران ایوان صدر پہنچی جتھے صدر مملکت نے وزیراعظم دا استقبال کیتا۔ ذرائع دے مطابق نائب وزیراعظم اسحاق ڈار، وفاقی وزراء تے وزارت خزانہ دے حکام وزیراعظم دے نال موجود ائے۔ دوئی طرف بلاول بھٹو زرداری پیپلز پارٹی دے وفد دی قیادت کردے پئے ائے جد کہ پیپلز پارٹی دی بجٹ کمیٹی دے ارکان بی بلاول بھٹو زرداری تے صدر مملکت دے نال موجود ائے۔ ذرائع نے بتایا کہ ایوان صدر اُچ ہونڑیں ولی اس ملاقات اُچ وفاقی بجٹ سمیت دیگر اہم اُمور تے گل کتھ کیتی گئی جد کہ آزاد کشمیر دی حالیہ صورتحال تے بی تبادلہ خیال کیتا گیا۔ اس موقع تے وزیر اعظم آزاد کشمیر بی ملاقات اُچ شریک ائے۔ نجی ٹی وی ذرائع دے مطابق مذاکرات دے دوران قومی اقتصادی کونسل دا اجلاس بارہ جون نوں بلانڑیں دا فیصلہ کیتا گیا وے۔ وفاقی دی طرف سی صوبے سی طلب کردہ 1700 ارب روپے دے معاملے تے تکنیکی کمیٹیاں بنڑاڑیں دا فیصلہ ہویا۔ ذرائع دے مطابق 978 ارب روپے دی وفاقی کسٹمز ڈیوٹی صوبیاں سی وفاق نوں منتقل کیتی جاسی۔

اوگراتے پوٹھہ واسطے دو کروڑ دس لاکھ روپے محکمہ سی اینڈ ڈبلیو نوں جاری

ہزارہ (خبر نگار) مانسہرہ چ سپیکر صوبائی اسمبلی بابر سلیم خان دے تعاون نال اوگرا تے پوٹھہ واسطے دو کروڑ دس لاکھ روپے دی خطیر رقم محکمہ سی اینڈ ڈبلیو نوں جاری ہوئی، اس رقم نال مختلف ترقیاتی کم ہوسن۔ اس دے علاوہ ضلعی عشرز کو کمیٹی مانسہرہ دی طرفوں 66 یتیم بچیاں شادی و داج واسطے ہک کروڑ 32 لکھ روپئے دے چیک تقسیم کیتے گئے۔ ایہہ چیک دو لکھ روپئے فی کس دے حساب نال دتے گئے۔

صدر آصف علی زرداری نال وزیر اعظم شہباز شریف ملاقات کر دے پئین ، بلاول بھٹو زرداری بی موجود اُن

بجلی اک روپے 99 پیسے فی یونٹ سستی

اطلاق جون سی اگست تک وسے ہوسی، نیپرا نے نوٹیفیکیشن جاری کر دتا

اسلام آباد (مانیٹرنگ ڈیسک) ملک پہر تے بجلی صارفین وسے سہ مائی ایڈجسٹمنٹ دی مد اُچ بجلی اک روپے 99 پیسے فی یونٹ سستی کر دتی گئی۔ نیشنل الیکٹرک پاور ریگولیٹری اتھارٹی نے اس حوالے نال نوٹیفیکیشن جاری کر دتا۔ فیصلہ حکومتی منظوری دے بعد جاری کیتا گیا وے۔ نیپرا نوٹیفیکیشن دے مطابق بجلی دی قیمت اُچ اے کمی جنوری تا مارچ 2026 دی سہ مائی ایڈجسٹمنٹ دی مد اُچ کیتی گئی اے جد کہ اس دا اطلاق جون سی اگست 2026 تک ترے مہینے وسے ہوسی۔ نوٹیفیکیشن اُچ مزید کہیا گیا وے کہ اس ریلیف ملک پہر تے صارفین تے ہوسی۔ جس اُچ کے الیکٹرک دے صارفین بی شامل اُن۔ بجلی دی قیمت اُچ کمی دے نتیجے اچ صارفین نوں ریلیف مل سی۔

غذائی خود کفالت دی منصوبہ بندی کئی شعبے آں اچ خود کفیل ہوجاسُن سہیل آفریدی

بجٹ اُچ محکمہ خوراک دا حصہ ودھا سئیاں، گندم ذخیرہ کرنے وسے جدید ٹیکنالوجی دے حامل نویں گودام تعمیر ہوسُن

پشور (ویب ڈیسک) وزیر اعلیٰ خیبر پختونخوا محمد سہیل آفریدی نے کہیا وے کہ غذائی خود کفالت وسے منصوبہ بندی جاری اے تے اس ضمن اُچ متعلقہ محکمے آں نوں ضروری ہدایات جاری کر دتی گئیاں وُن۔ سال 2030 تکل خیبر پختونخوا کئی شعبے آں اچ خود کفیل ہو جاسی۔ اُناں نے اعلان کیتا کہ آئندہ بجٹ اُچ محکمہ خوراک دا بجٹ ودھایا جاسی گندم ذخیرہ کرنے وسے جدید ٹیکنالوجی دے حامل نویں گودام تعمیر کیتے جاسُن۔ خیبر پختونخوا فوڈ سیفٹی اینڈ حلال فوڈ اتھارٹی دے زیر اہتمام ورلڈ فوڈ سیفٹی ڈے دی مناسبت نال وزیر اعلیٰ ہاؤس اُچ منعقدہ تقریب سی خطاب کردے ہوئے وزیر اعلیٰ نے کہیا کہ عوام اُچ محفوظ خوراک سی متعلق آگاہی تے ذمہ دارانہ رویاں دا فروغ وخت دی اہم ضرورت اے۔ خیبر پختونخوا فوڈ سیفٹی اتھارٹی دے قیام نال صحت بخش خوراک دی فراہمی اچ نمایاں بہتری آئی اے۔ سہیل آفریدی نے کہیا کہ پنجاب دی جعلی حکومت نے خیبر پختونخوا نوں گندم دی فراہمی بند کیتی، بارہا خطوط دے باوجود شنوائی نی ہوئی۔ اُناں نے کہیا کہ جدو 17 سیٹاں ولے آں نوں اقتدار دتا جاندا وے تے اوہ عوام دے مفاد دا نی سوچ دے۔ وزیر اعلیٰ نے آپڑی تقریر اُچ کہیا کہ سی آر بی سی منصوبے وسے صوبائی حکومت نے ترے ارب روپے مختص کیتے بڑے وفاق نے اک روپیہ بی نی دتا۔

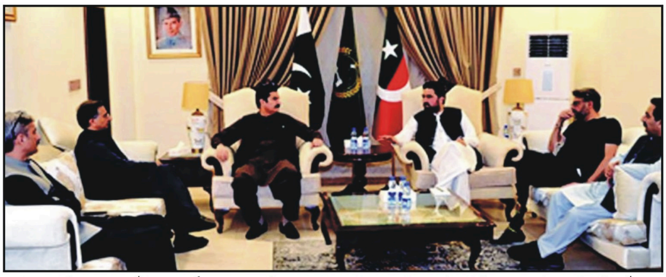

وزیر اعلیٰ سہیل آفریدی نال چیئرمین ایچ بی ایل تے آغا خان فنڈ فار اکنامک ڈویلپمنٹ دے ڈائریکٹر سلطان علی الانا ملاقات کر دے پئین

وزیر اطلاعات ریاست مخالف پروپیگنڈے دا موثر جواب دیندی پئی اے گورنر

خیبر پختونخوا اچ معدنیات، زرعی پیداوار تے سرمایہ کاری دے وسیع مواقع موجود اُن، وزیر مملکت ہارون اختر نال گل کتھ

اسلام آباد (مانیٹرنگ ڈیسک) گورنر خیبر پختونخوا فیصل کریم کنڈی نے پریس انفارمیشن ڈیپارٹمنٹ اسلام آباد دا دورہ کیتا، پاکستان پیپلز پارٹی دے مرکزی سیکرٹری اطلاعات ندیم افضل چن بی اُناں نے دے نال ائے۔ پرنسپل انفارمیشن آفیسر مبشر حسن (تمغہ امتیاز) نے پی آئی ڈی آمد تے اُناں دا استقبال کیتا۔ دورے دے دوران گورنر خیبر پختونخوا نوں پریس انفارمیشن ڈیپارٹمنٹ دی کارکردگی، فرائض تے مختلف شعبہ جات دے حوالے نال تفصیلی بریفنگ دتی گئی۔ اس موقعے تے ملکی تے بین الاقوامی سطح تے حکومتی پالیسیاں تے قومی بیانیے دے موثر ابلاغ اُچ ادارے دے کردار تے بی گل کتھ کیتی گئی۔ گورنر خیبر پختونخوا فیصل کریم کنڈی نے عالمی تقاضے آں دے مطابق پریس انفارمیشن ڈیپارٹمنٹ دے موثر کردار نوں سراہندے ہوئے کہیا کہ وزارت اطلاعات تے اس دے ذیلی ادارے قومی مفادات دے تحفظ تے درست معلومات دی وخت دے دینڑیں وسے قابل قدر خدمات انجام دیندے پئین۔ اُناں نے کہیا کہ اسلام تے ریاست پاکستان دے خلاف منفی تے گمراہ کن بیانیے دا موثر جواب دینڑیں وسے وزارت اطلاعات جس انداز اُچ سرگرم عمل اے اوہ لائق تحسین اے۔

بجٹ اُچ دیرینا کامیاں تے پردہ پانڑیں دی کوشش اے، سکندر شیرپاؤ

پشور (ویب ڈیسک) قومی وطن پارٹی دے صوبائی چیئرمین سکندر حیات خان شیرپاؤ نے صوبائی حکومت دی کارکردگی تے تنقید کردے ہوئے کہیا وے کہ صوبائی حکومت دا اے موقف اختیار کرنا کہ پارٹی قیادت نال ملاقات وسے وخت نہ ملنے دی وجہ نال بجٹ پیش نہ کیتا جاسی حقیقت اُچ عوامی مسائل سی فرار تے آپڑی ناکامیاں تے پردہ پانڑیں دی کوشش اے۔

سیاسی معاملات مذاکرات نال حل ہونڑیں چائیدین، بلاول

آزاد کشمیر دی صورتحال تے اظہار تشویش، وزیر اعظم نال ملاقات کرساں

اسلام آباد (ویب ڈیسک) پاکستان پیپلز پارٹی دے چیئرمین بلاول بھٹو زرداری نے کہیا وے کہ سیاسی معاملات مذاکرات دے ذریعے ای حل ہونڑیں چائیدین، بلاول بھٹو زرداری دی زیر صدارت پیپلز پارٹی آزاد کشمیر دی پارلیمانی پارٹی دا اجلاس ہویا، پارلیمانی پارٹی دے اجلاس اُچ آزاد کشمیر دی سیاسی صورتحال دا جائزہ لتا گیا، بلاول بھٹو نے آزاد جموں و کشمیر دی صورتحال تے تشویش دا اظہار کردے ہوئے کہیا کہ پیپلز پارٹی دی بنیاد مسئلہ کشمیر تے رکھی گئی، پیپلز پارٹی نے ہمیشہ کشمیریاں دے مسائل دے حل نوں ترجیح دتی، سیاسی معاملات مذاکرات دے ذریعے ای حل ہونڑیں چائیدین، وزیراعظم شہباز شریف نال ملاقات کرساں۔

پشور اُچ آغا خان اسپتال دے قیام وسے مشترکہ ٹیماں بنڑاڑیں تے اتفاق

وزیر اعلیٰ نال چیئرمین ایچ بی ایل تے ڈائریکٹر آغا خان فنڈ سلطان علی الانا دی ملاقات

آغا خان اسپتال دا قیام صوبے دی عوام نوں معیاری تے جدید طبی سہولتاں مل سُن، سہیل آفریدی

پشور (ویب ڈیسک) وزیر اعلیٰ خیبر پختونخوا محمد سہیل آفریدی نال ایچ بی ایل دے چیئرمین تے آغا خان فنڈ فار اکنامک ڈویلپمنٹ دے ڈائریکٹر سلطان علی الانا نے ملاقات کیتی۔ ملاقات اُچ گورنر خیبر پختونخوا فیصل کریم کنڈی بی موجود ائے۔ ملاقات دے دوران خیبر پختونخوا اچ سرمایہ کاری دے فروغ تے باہمی دلچسپی دے مختلف اُمور تے تفصیلی تبادلہ خیال کیتا گیا۔ اس موقع تے پشور اُچ آغا خان اسپتال دے قیام دے امکانات دا تفصیلی جائزہ لتا گیا تے اسپتال دے قیام دے عمل نوں اگے ودھانڑیں وسے مشترکہ ٹیماں بنڑاڑیں تے اتفاق کیتا گیا۔ وزیر اعلیٰ محمد سہیل آفریدی نے اس موقعے تے کہیا کہ پشور اُچ آغا خان اسپتال دے قیام نال صوبے دے عوام نوں معیاری تے جدید طبی سہولتاں دی فراہمی دی طرف اک اہم پیش رفت ثابت ہوسی۔ اُناں نے کہیا کہ صوبائی حکومت اس منصوبے وسے ہر ممکن تعاون تے سہولت فراہم کرسی۔

گندم سو روپے مزید مہنگی، ڈیلراں نے سٹاک کرلتی

پشور (ویب ڈیسک) پشور اُچ گندم سو روپے مزید مہنگی ہو گئی اے، چالیس کلو گرام گندم 11600 روپے تکل پہنچ گئی اے۔ گندم دی قیمت اُچ مسلسل اضافہ ہوندا پیا وے۔ وڈے وڈے کاروباری لوکاں تے ڈیلراں نے کروڑاں روپے دی گندم سٹاک کر دتی اے۔ دس ہزار سی سولہ سو روپے دے اضافے نال نوی قیمت 11600 روپے تکل پہنچ گئی اے۔ صوبے اچ گندم دی قیمت اُچ مسلسل اضافہ ہوندا پیا وے۔ شہر اُچ گندم تے آٹے دی قیمتاں اچ اضافہ ہو چکا وے۔ گندم تے آٹے دے علاوہ دیگر مصنوعات اُچ بی اضافہ ہو چکا وے۔

عشرہ محرم 65 بزار 5 دناں وسے بند رکھڑیں دا منصوبہ

مختلف بزاراں دے بند ہونڑیں دے علاوہ اندرون شہر تعلیمی اداریاں نوں بند کیتا جاسی، قصہ خوانی، کوچی بزار تے دیگر شامل

پشور (ویب ڈیسک) محرم اُچ سیکورٹی دے سخت ترین اقدامات دے تحت پشور دے 65 بزاراں نوں پنج دناں وسے بند کرنے دا منصوبہ تیار کر لتا گیا وے۔ خیبر بزار، پلاسٹک مارکیٹ، کوچی بزار، مینا بزار، شاہ ولی قتال، سمیت اندرون شہر دے بزاراں نوں بند رکھا جاسی۔ اس سلسلے اچ تاجراں نوں بی اعتماد اُچ لتا جاندا پیا وے۔ اس سال محرم وسے پشور اُچ سیکورٹی دے سخت ترین اقدامات دی ہدایت کیتی گئی اے۔ سیکورٹی دے پیش نظر مختلف بزاراں دے بند ہونڑیں دے علاوہ اندرون شہر مختلف کاروباری مراکز تے تعلیمی اداریاں نوں بی بند کر دتا جاسی۔ اس دے نال عشرہ محرم اُچ سارے ہوٹلاں تے سرائے نوں مکمل طور تے بند کرنے دا بی فیصلہ کیتا گیا وے۔ بتایا گیا وے کہ پشور اُچ جتھے جتھے امام باڑے موجود اُن اُناں دے نزدیک واقع سرکاری و نجی دفتراں تے سرکاری و نجی تعلیمی ادارے بی بند رکھے جاسُن۔ اس ضمن اُچ محکمہ تعلیم سمیت دیگر متعلقہ محکمے آں نوں ہدایات جاری کر دتی گئی اے۔

صحافیاں وسے بلا سود قرضہ سکیم شروع کرنے پئے آں شفیع جان

حکومت صحافی برادری دی مشکلات سی اچھی طراں واقف اے، مسائل دا فوری حل ترجیحات اُچ شامل اے، وزیر اطلاعات و تعلقات

پشور (ویب ڈیسک) وزیر اطلاعات و تعلقات عامہ شفیع جان نے کہیا وے کہ صوبائی حکومت صحافیاں دی فلاح و بہبود اناں دے تحفظ تے اُناں نوں سازگار ماحول دی فراہمی وسے عملی اقدامات کر دی پئی اے۔ حکومت صحافتی برادری نوں درپیش مسائل تے مشکلات سی اچھی طراں واقف اے تے اناں دے حل وسے ترجیحی بنیاداں تے اقدامات کیتے جاندے پئین۔ اناں خیالات دا اظہار اُناں نے آپڑے دفتر سول سیکرٹریٹ اُچ لوئر مہمند پریس کلب دی نو منتخب کابینہ سی حلف لینڑیں دے موقعے تے کیتا۔ اس موقعے تے ضلع مہمند سی رُکن صوبائی اسمبلی محبوب شیر بھی موجود ائے۔ شفیع جان نے پریس کلب کابینہ دی حلف برادری دی تقریب سی خطاب کردے ہوئے کہیا کہ صوبائی حکومت پریس کلبز تے صحافیاں دی مشکلات سی واقف اے، تے اس سلسلے اچ پریس کلبز دے نمائندہ وفود نال مسلسل ملاقاتاں کیتی جاندی پئیاں تاکہ صحافی برادری دے مسائل وخت تے حل کیتے جا سکن۔ اُناں نے کہیا کہ صوبائی حکومت صحافیاں دی فلاح و بہبود وسے اقدامات کر دی پئی اے۔

وزیر اطلاعات شفیع جان لوئر مہمند پریس کلب دی نو منتخب کابینہ سی حلف لیندے پئین

پشور سمیت صوبے اچ دل دے مریضاں اچ اضافہ

روزانہ 10 سی 50 لوکاں نوں دل دے دورے پیندے پئین، اسپتالاں اچ رش ودھ گیا

پشور (ویب ڈیسک) پشور سمیت صوبے اچ دل دے مریضاں دی تعداد اُچ خوفناک حد تکل اضافہ ہوندا پیا وے۔ روزانہ 10 سی 50 لوکاں نوں دل دے دورے پیندے پئین۔ پشور دے ترینوں وڈے سرکاری اسپتالاں، حیات آباد اُچ دل دی بیماریاں دے حوالے نال خصوصی اسپتال تے شہر دے پرائیویٹ اسپتالاں اچ روزانہ 50 سی زیاد مریض دل دے علاج دے حوالے نال آندے پئین۔ نوجوان بی تیزی نال اس بیماری دی لپیٹ اُچ آندے پئین۔ ماہرین دے مطابق اے تعداد پاکستان اُچ وخت سی پہلے شریاناں دی بیماری دے سنگین مسائل دی عکاسی کر دی اے۔ نوجواناں اچ وخت سی پہلے دل دے دورے آنڑیں دی وجوہات اُچ سگریٹ نوشی، شوگر، موٹاپا، کولیسٹرول، ہائی بلڈ پریشر تے جسمانی سرگرمیاں یا ورزش دی شدید کمی شامل اے۔

تہکال اُچ غیر اعلانیہ لوڈ شیڈنگ دے خلاف اہل علاقہ دا احتجاج

پشور (ویب ڈیسک) تہکال اُچ پیسکو دی طرف سی غیر اعلانیہ لوڈ شیڈنگ دے خلاف سابق چیئرمین شاہد خان خلیل دے حجرے اچ اجلاس منعقد ہویا جس اُچ عمائدین علاقہ نے شرکت کیتی۔ اجلاس اُچ ناروا تے غیر اعلانیہ لوڈ شیڈنگ تے شدید تشویش دا اظہار کردے ہوئے متفقہ طور تے مطالبہ کیتا گیا کہ پیسکو حکام فوری طور تے آپڑا قبلہ ٹھیک کرُن۔ تے غیر اعلانیہ لوڈ شیڈنگ دا سلسلہ بند کرُن، شرکاء دا کہنڑاں ایا کہ لمی تے غیر اعلانیہ لوڈ شیڈنگ دی وجہ نال تہکال دی عوام دا اجینڑاں مشکل ہو گیا وے جد کہ بجلی دی بار بار ٹرپنگ بی شہریاں وسے وڈا مسئلہ بنڑ گیا وے۔ سابق چیئرمین شاہد خان خلیل نے کہیا کہ بجلی دی مسلسل بندش دی وجہ نال مسیتاں اچ پانڑی ختم ہو گیا وے جدی وجہ نال نمازیاں نوں بی سخت مشکلات دا سامنڑاں کرنا پیندا پیا وے۔

گورنر خیبر پختونخوا پی آئی ڈی دے دورہ دے موقعے تے ندیم افضل تے مبشر حسن نال گل کتھ کر دے پئین

پبلشر محمد نعمان قیوم نے گندھارا ہندکو بورڈ، پاکستان، پشور دے توسط نال نظام پرنٹرز جنگی محلہ پشور سی چھپ کے A/4 ریلوے روڈ، ابدرہ، یونیورسٹی ٹاؤن پشاور سی شائع کیتا، فون نمبر 091-7256262